

Obsahují karcinogeny, nelze je skládkovat ani recyklovat: Kompatibilní tonery ohrožují zdraví i přírodu

Praha, 12. listopad 2019

Každý rok se v českých domácnostech a firmách spotřebují miliony tonerových kazet do laserových tiskáren. Především kvůli nízké ceně dávají lidé přednost takzvaným kompatibilním tonerům do laserových tiskáren od neznámých výrobců. Tyto tonery nejenže nedosahují kvalit tonerů originálních, ale navíc mohou obsahovat nebezpečné látky včetně karcinogenů styrenu či benzenu či dioxinu DekabDE. Na rozdíl od originálních nebo renovovaných tonerových tiskových kazet ty kompatibilní nelze renovovat ani jinak ekologicky zpracovat, a tak končí ve přímo spalovnách nebo ještě hůře v rozporu s platnou legislativou na skládkách komunálního odpadu, čímž poškozují životní prostředí.

Originální tonerová kazeta do laserové tiskárny stojí i kolem tisícovky či více, kompatibilní lze nakoupit za pár stovek korun. Při spotřebě i několika tonerů za rok je tak finanční úspora nemalá. Podle odhadů Asociace renovátorů tonerů a společnosti CARCOLL se ročně v České republice prodá kolem 3,5 milionu originálních tonerových kazet, těch kompatibilních pak několikanásobně více. Neznačkové tonery, většinou původem z Číny, se totiž podle stejného zdroje podílejí na prodeji na českém trhu až ze 65 procent. Společně s nimi si však lidé do domácnosti pouštějí riziko velmi vážného zdravotního ohrožení.

Karcinogenní i neekologické

Černý toner obsahuje prášek, který je nejčastěji složen z uhlíku, zmagnetizovaných oxidů kovů a různých druhů barvicích přísad. V průběhu tisku se mikroskopické částičky toneru uvolňují do okolí a dochází k jejich vdechování. Pokud nemají být uživatelé tiskáren v průběhu tisku vystavováni zvýšeným zdravotním rizikům, musí tonerový prášek splňovat přísné limity obsahu rizikových látek. V čem je tedy problém? Řady testů potvrzují, že podstatná část tonerů dovážených do České republiky tyto limity mnohonásobně překračuje. Používání takových tonerů tak může představovat značné zdravotní riziko. Zatímco originální a renovované tonerové kazety podstupují přísné testy, které kontrolují nepřekročení bezpečnostních limitů těchto látek, levné kompatibilní tonery takto zabezpečeny nebývají.

„Podle testů provedených Fraunhoferovým institutem tonerové kazety běžně dovážené do Evropy z Číny uvolňují při tisku do svého okolí až o 53 procent více styrenu než povoluje bezpečnostní limit. Styren je přitom řazen mezi karcinogeny a zvyšuje riziko výskytu leukémie. Kromě toho může poškodit zrak a na lidský organismus má dráždivé a narkotické účinky,“* vysvětluje **Ondřej Bálek z Asociace renovátorů tonerů** s dovětkem, že plastová těla čínských tonerů mohou obsahovat i vysoké koncentrace toxického zpomalovače hoření dekabromdifenyli etheru (DekabDE), jehož použití je v Evropě zakázáno.

* Zpráva z emisních testů z prosince 2017 je dostupná [zde](#).

Originální tonery lze recyklovat, případně renovovat, kompatibilní není možné ekologicky likvidovat

Problémy způsobují tonery z Číny i poté, co doslouží. *„Nakládání s vysloužilými tonery je obecně problematická poměrně specifická a složitá. Ne vždy jsou označovány jako odpad, mohou se totiž rovněž sbírat v režimu zpětného odběru. Tonerové kazety, které v sobě mají elektrické části nebo čipy, jsou kategorizovány jako elektrozařízení, tudíž se s nimi nakládá jako s elektroodpadem,“* vysvětluje **David Vandrovec**, generální ředitel společnosti **REMA**, které v tuzemsku zajišťují zpětný odběr a recyklaci elektrozařízení, baterií a akumulátorů a solárních panelů. Originální tonery získané v rámci zpětného odběru lze většinou využít, což však neplatí o těch kompatibilních. *„Použitá originální tonerová kazeta může projít procesem renovace a být znovu použita. Ve zkratce jde o to, že se použitý toner vyčistí, opotřeбенé mechanické komponenty jsou nahrazeny za nové, ovšem plastové*

tělo zůstává původní. Takto renovovat lze toner prakticky neomezeně, je-li renovace provedena kvalitně," dodává **Ondřej Bálek** s tím, že renovované tonery jsou plně srovnatelné s těmi novými.

Typický renovovaný toner ušetří dle Bálka 637 gramů plastového odpadu, 956 gramů emisí CO₂ a primární přírodní zdroje pro výrobu plastových částí. Nadto jsou během procesu renovace vytrženy další suroviny, jako je měď či hliník, které jsou samostatně separovány a předávány k dalšímu využití. „*Oproti tomu kompatibilní tonery nelze nejen renovovat, ale ani nijak recyklovat, míří tedy rovnou do spaloven či v rozporu s platnou legislativou na skládky,*“ zdůrazňuje **David Vandrovec** s tím, že kromě významné hrozby pro životní prostředí představuje nakládání s použitými kompatibilními tonery i ekonomickou zátěž. „*Například ultralevné kompatibilní tonery z Číny v sobě obvykle nezahrnují žádné recyklační poplatky, jejich dodavatelé tuto povinnost obcházejí, a tak veškeré nakládání s nimi tedy v podstatě platí ten, kdo je do spaloven posílá,*“ konstatuje.

Spalování tonerů s DekabDE zamořuje přírodu nebezpečnými dioxiny

Životní prostředí samozřejmě značně trpí také zmíněným spalováním tonerových kazet. „*Během spalovacího procesu se mění chemické složení a toxicita spalovaného odpadu, vznikají látky nové. Například spalováním kazet s obsahem bromovaných zpomalovačů hoření se mohou tvořit bromované dioxiny, jejichž dlouhodobé působení poškozuje u zvířat i lidí imunitní a nervový systém, vede ke změnám endokrinního systému a ovlivňuje reprodukční funkce. DekabDE je mimo jiné rovněž toxický pro vodní organismy,*“ popisuje **Miroslava Jopková** z ekologické organizace **Arnika**. Toxické látky vznikající spalováním odpadů by měly zachycovat speciální filtry, zůstává však otázkou, na kolik je tato filtrace účinná a kde vlastně končí popílek z čištění spalin. „*Nedávno jsme se snažili zjistit, kde popílek obsahující dioxiny ze spalovny nebezpečných odpadů končí, ale bezvýsledně,*“ dodává **Miroslava Jopková** a komentář připojuje i k problematice nelegálního skládkování tonerů: „*Tonerové kazety uložené na skládkách samozřejmě rovněž představují značné riziko pro životní prostředí. Dochází zde poměrně často k požárům, loni hasiči evidovali asi 1 200 požárů skládek, přičemž o nějakých filtrech, které by vzniklé toxiny zachytily, samozřejmě nemůže být v takových případech řeč,*“ doplňuje **Miroslava Jopková**.

Vážné problematice nebezpečných tonerů se však naštěstí v posledních měsících dostalo zvýšené pozornosti. Díky vládnímu nařízení získala od 22. července 2019 Česká obchodní inspekce pravomoc tonerové kazety do laserových tiskáren kontrolovat. „*Danou problematikou se v rámci své působnosti zabýváme,*“ potvrdil tiskový mluvčí **ČOI Jiří Fröhlich**.

Kontakt

Markéta Faltysová

Senior PR manager (Praha)

[LESENSKY.CZ](http://www.lesensky.cz) s.r.o

mobil: +420 770 667 100

e-mail: faltysova@lesensky.cz

Impact Hub Praha, Drtinova 557/10, Praha 5

www.lesensky.cz